

Dünyasını dəyişənlərin xatirəsinə

HƏSƏN AĞA ƏFRASIYAB OĞLU ADIGÖZƏLZADƏ

Azərbaycanın musiqi mədəniyyətinə ağır itki üz verdi. Ömrünün 72-ci baharında, 2018-ci ilin aprel ayının 30-da Azərbaycanın görkəmli bəstəkarı, əməkdar incəsənət xadimi, sənətsüənslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Həsən Ağa Adıgözəlzadə Türkiyənin Bursa şəhərində gözlənilmədən vəfat etdi.

Həsən Ağa Əfrasiyab oğlu Adıgözəlzadə 23 yanvar 1946-cı ildə Bakıda çoxköklü və ziyalı ailədə anadan olmuşdur. Uşaqılıq illərindən musiqi ilə məşğul olmağa başlayır və Bülbül adına musiqi məktəbini bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Konseratoriyasına (indiki Ü.Hacıbəyli ad. BMA) bəstəkarlıq fakültəsinə qəbul olunur. Burada bəstəkarlıq üzrə o, iki nəhəng ustad bəstəkarların - əvvəlcə Qara Qarayevin, sonra isə Cövdət Hacıyevin sinfində təhsil alır və bu faktor Həsən Ağa müəllimin yaradıcılığında həm xalq musiqimizə münasibətində, həm əsl peşəkar musiqiçi olmasında çox böyük rol oynayır.

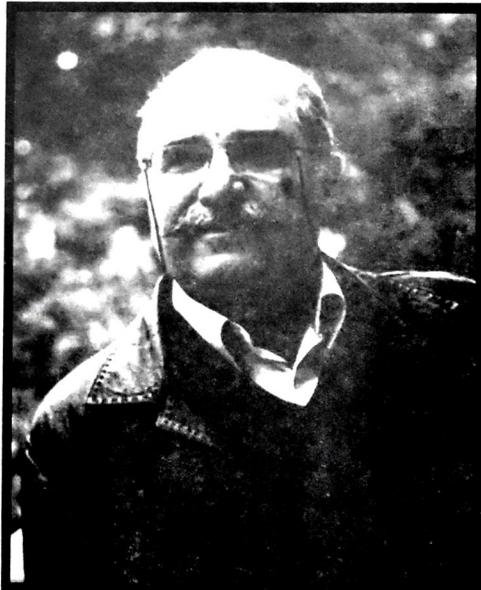
Təhsilini bitirdikdən sonra gənc bəstəkar fəaliyyətini ASSR Nazirlər Komitəsinin yanında Televiziya və Radio

uşaq verilişlərinin musiqi redaktoru kimi başlayır, sonra isə musiqi baş redaksiyasına keçir. Şəxsi bacarığına görə tezliklə Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinə işləməyə dəvət edilir və orada o, 1979-1989-cu illərdə Repertuar-redaksiya kollegiyasının üzvü, sonradan isə baş inspektor vəzifəsinə təyin olunur. Həmin illərdə onun Mədəniyyət Nazirliyinin xətti ilə "Qopuz" xalq yaradıcılığı mərkəzi, ilk muğam mərkəzinin yaranmasında və fəaliyyətində böyük xidmətləri olub. Eyni zamanda Azərbaycanda və onun xaricində bir neçə folklor festivalları keçirilməsinin təşkilatçısı məhz H.Adıgözəlzadə olmuşdur. Ancaq təbii olaraq heç bir zaman onun yaradıcılıq fəaliyyəti kənarında qalmamışdır. 1974-1986-cı illərdə H.Adıgözəlzadə Dövlət Dram teatrının təklifi ilə J.B.Molyerin, M.F.Axundovun, R.Ştralin, F.Məmmədovun yazdıqları əsərlərə musiqilər bəstələmiş və həmin tamaşalar Naxçıvan, Gəncə, Mingəçevir, Lənkəran şəhərlərinin Dram teatrlarında illər boyu səhnədən düşməmişdir. Həmin 70-80-ci illərdə bəstəkar opera-oratoriya janrlarına müraciət etmişdir və onun, V.Cəbrayılzadənin sözlərinə yazılmış kantata, şair Hüseyn Arifin sözlərinə yazılmış "Azərbaycan" kantatası meydana çıxır. Bundan başqa o, H.Arifin, R.Zəkanın, F.Əliyevin sözlərinə mahnılar bəstələmişdir. Həmin əsərlərlə yanaşı, bəstəkar, kamera-instrumental janrına müraciət edərək: "Pastoral-yaylaq" fortepiano silsiləsi, nəfəs alətləri üçün kvintet, uşaqlar üçün fortepiano silsiləsi, xalq çalğı alətləri orkestri üçün "Vətənimin rəngləri" suitası, mahnı və rəqs ansambli üçün "Vətən" suitası və digər əsərləri bəstələmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, H.Adıgözəlzadə 1976-cı ildən SSRİ və Azərbaycanın Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür.

Azərbaycan xalq yaradıcılığının vurğunu H.Adıgözəlzadə folklor musiqisinin toplanması və tədqiqatı ilə daima məşğul olurdu. Bununla bağlı o, dəfələrlə Beynəlxalq elmi konfianslarda, simpoziumlarda çıxış edərək, bir neçə dəyərli elmi-tədqiqat işlərinin müəllifi idi və bunların nəticəsi olaraq, 2005-ci ilin aprel ayında BMA-da "Azərbaycanda

etnomusiqişünaslığın təşəkkülü və inkişafı" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə etdi.

H.Adıgözəlzadənin həyat və yaradıcılıq fəaliyyətinin son 30 ilə yaxın dövrü Türkiyə Respublikası ilə bağlı idi. O, 1991-ci ildən Türkiyənin Bursa şəhərindəki Uludağ Universitetinə dəvət alaraq, ailəsiylə birlikdə ora köçür və pedaqoji, bəstəkarlıq fəaliyyətini orada davam etdirir. Hər zaman öz bacarığı, mədəniyyəti, yüksək peşəkarlığı ilə tanınan Həsən müəllim, orada da seçilməyi bacarmışdır. Çalışdığı universitetdə o, tələbələrə ibarət kamera orkestrin və hər fakültədə xor təşkil etməyi bacarır. Həsən Ağa müəllimin iş fəaliyyətinə diqqət verilir və o, 1997-1998-ci illərdə Bursa şəhərinin Bələdiyyəsi tərəfindən musiqi üzrə məsləhətçi seçilir. Və onun rəhbərliyi ilə simfonik orkestr yaradılır. Həmin simfonik orkestrin ifasında müxtəlif bayram və tədbirlərdə Azərbaycanın görkəmli bəstəkarlarının əsərləri ifa olunur, eyni zamanda beynəlxalq festivalları açılışlarında maraqlı əsərlər səsləndirilirdi. Həmin universitetin xətti ilə o, müxtəlif ölkələrə səfər edir, hətta universitetlər arasında bağlanan sazişlərdə təcrübəli mütəxəssis kimi iştirak edirdi. Geniş ictimai, pedaqoji fəaliyyətlə yanaşı, Həsən Ağa müəllim davamlı olaraq, bəstəkarlıqla da məşğul olurdu və həmin dövrdə Türkiyənin musiqi mədəniyyəti üçün müxtəlif tərkiblər və janrlar üçün əsərlər, işləmələr, aranjemanlar, köçürmələr və orkestrləşmələr yaratmışdır. O, bir neçə Türk xalq mahnılarını işləyib dərslək şəkildə Türkiyənin musiqi ictimaiyyətinə təqdim etmişdir.

**HƏSƏN AĞA
ƏFRASIYAB OĞLU
ADIGÖZƏLZADƏ**

Sonda Həsən Ağa Adıgözəlzadə haqqında kiçik xatırlatmanı bir faktla tamamlamaq istərdim. 2015-ci ildə ona həsr etdiyim "Müasirlərimiz: Həsən Ağa Adıgözəlzadə" adlı monoqrafiyam nə yaxşı ki, işıq üzü gördü və o, bu sevinci, həyatda olarkən yaşadı...

Həsən Ağa Adıgözəlzadənin keçdiyi işıqlı və parlaq həyat yolu gənc nəsillərə nümunə olmalıdır. Onun əziz xatirəsi heç bir zaman qəlblərdən silinməyərək, daima yaşayacaq. Allah rəhmət eləsin!

Nuridə İsmayılzadə

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası

TAHİR İSMAYIL OĞLU ƏKBƏROV

Azərbaycan mədəniyyətinə ağır itki üz verməmişdir. SSR Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, Əməkdar incəsənət xadimi Tahir İsmayıl oğlu Əkbərov 2018-ci il mart ayının 2-də ömrünün 72-ci ilində vəfat etmişdir. Tahir Əkbər (Tahir İsmayıl oğlu Əkbərov) 1946-cı il yanvarın 20-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Tahir Əkbər 1960-65-ci illərdə Dzerjinski adına Musiqi məktəbinin fortepiano şöbəsində, 1965-69-cu illərdə Həmzə Həkimzadə Niyazi adına Daşkənd Musiqi Texnikumunun musiqi nəzəriyyəsi şöbəsində təhsil almışdır. Bəstəkarın musiqiyə olan sevgisi ona təhsilini bu istiqamətdə davam etdirməyə vadar edir. Ailəsi ilə Daşkəndə köçən bəstəkar məclislərin birində xoş təsadüf nəticəsində vaxtilə Üzeyir Hacıbəylinin dəvəti ilə gəlib uzun illər Bakıda pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmuş Boris İsaakoviç Zeydmanla görüşür və onun diqqətini cəlb edir. Azərbaycan musiqisini yaxşı bilən B.Zeydman gənc bəstəkarın əsərləri ilə tanış olduqdan sonra onun sinfində oxumağı təklif edir. Beləliklə, T.Əkbərov 1970-ci ildə Muxtar Əşrəfi adına Daşkənd Dövlət Konservatoriyasının bəstəkarlıq şöbəsinə məşhur bəstəkar-pedaqoq, professor Boris Zeydmanın sinfinə daxil olur və 1975-ci ildə oranı bəstəkar, musiqişünas kimi bitirir. 1980-ci ildə ailəsi ilə Bakıya qayıdandan bəstəkar Azərbaycan Dövlət Radio və Televiziyasında musiqi redaktoru vəzifəsində çalışmağa başlayır. 1985-ci ildə onu Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqına üzv qəbul edirlər.

T. Əkbər həyatının müəyyən bir hissəsini qürbətə yaşamasına baxmayaraq, bütün yaradıcılığı boyu Azərbaycan xalq musiqisində bəhrələnərək onu əsərlərində qabarıq şəkildə təcəssüm etdirən bəstəkarlardandır. Onun yaradıcılığında biz kiçik formalardan tutmuş iri simfonik əsərlərə qədər bütün janrlara rast gəlirik. Bəstəkar T.Əkbərov bir çox populyar mahnıların müəllifidir. T.Əkbərovun Fikrət Qoca, Bəxtiyar Vahabzadə və Hüseyn Arifin sözlərinə mahnılar yazmışdır. Məhz bu mahnılar efir və ekranda daim səslənərək dinləyicinin rəğbətini qazanmışdır. Son illərdə yazdığı "El oğlu, hay ver", "Canım Azərbaycanım" mahnıları, xor və orkestr üçün H.Həsənoğlunun sözlərinə bəstələdiyi Dünya Azərbaycanlılarının "Həmrəylik himni" son nailiyyətlərindəndir. "Şuşanın şikəstəsi" mahnısını xüsusən qeyd etmək lazımdır. Şöhlət Əfşarın sözlərinə yazılmış və Şuşanın işğalının 20 illiyinə həsr olunmuş bu əsər daha çox ritmik muğam üslubunda yazılmışdır. Digər tərəfdən isə bəstəkarın adı Azərbaycan professional musiqisində yeni janrların yaranması ilə bağlıdır. Belə ki, "Simfonik rənglər", ilahiyyat mövzusunda yazdığı "Amin" əsəri və onun davamı kimi "Ya Rəbb" adlı vokal simfonik musiqi poeması əminliklə bunu təsdiq etməyə vadar edir. "Amin" əsəri ilə T.Əkbərov Ü.Hacıbəylinin ölməz "Leyli və Məcnun" operasında və F.Əmirovun "Şeyx Sənan" tamaşasına yazdığı musiqidə başladığı yolu davam etmişdir. T.Əkbərov dinlə bağlı bu ənənələri davam etdirərək xüsusi özəlliklə sitat gətirmədən təsəvvüf ayinlərinə xas əhval-ruhiyyəli kompozisiyalar yaratmışdır. Bəstəkar "Simfonik rənglər" əsərində rənglərə yeni nəfəs vermiş və hər bir rəngi müstəqil şəkildə bir instrumental pyes kimi düşünmüşdür. Bəstəkarın diplom işi olan bu əsər Lenin komsomolu mükafatına layiq görülmüşdür. Məhz qürbətə yazılan "Simfonik rənglər" bəstəkarın Vətənə, doğma ənənələrə bağlılığını qabarıq şəkildə göstərir.

T.Əkbərovun yaradıcılığına nəzər salanda gündəlik həyatımızı əhatə edən, aktual problemlərlə səsləşən bir yol olduğunu müşahidə edirik. Bəstəkar xalq musiqisinə, dini mövzuya, vətənpərvərlik və digər aktual mövzulara müraciət edərək bütün bu həmahəng məsələlərə fikrini məhz öz musiqisi ilə bildirib.

Görkəmli bəstəkar, əsl ziyalı Tahir Əkbərin əziz xatirəsi onu tanıyanların və sevenlərin qəlbində daim yaşayacaqdır.

Lətifəxanım Əliyeva
Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı,

TAHİR
İSMAYIL OĞLU
ƏKBƏROV